

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย

เรื่อง แนวทางการขออนุญาตดำเนินการกำจัดมูลฝอยทั่วไปภายในสถานประกอบการ

องค์การบริหารส่วนตำบล ก. มีหนังสือ ที่ พจ ๗๖๘๐๑/๒๕๕ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๕ ถึงปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อขอหารือ เรื่อง การอนุมัติดำเนินการกำจัดมูลฝอยทั่วไปภายในสถานประกอบการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบล ก. ได้รับหนังสือจาก บริษัท ข. ขอความอนุเคราะห์ให้ พิจารณาอนุมัติให้ บริษัท ข. สามารถดำเนินการกำจัดมูลฝอยทั่วไปของตนด้วยวิธีการฝังกลบขยะภายในสถานประกอบการฟาร์มหมู ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบล ก. ได้มีการประกาศใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่น เรื่อง การจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๒ แต่ไม่ได้ดำเนินการให้มีการจัดเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยภายในเขตพื้นที่ แต่ใช้วิธีการบริหารจัดการลดขยะจากต้นทางครัวเรือน

ประเด็นข้อหารือ

องค์การบริหารส่วนตำบล ก. สามารถพิจารณาอนุมัติให้บริษัท ข. ดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยทั่วไปของตนโดยวิธีการฝังกลบได้หรือไม่ อย่างไร

ความเห็นในประเด็นข้อหารือ

กรมอนามัย ได้พิจารณาข้อหารือและวิเคราะห์ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็น ดังนี้
ตามมาตรา ๑๘^๑ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้ การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ดังนั้น ราชการส่วนท้องถิ่นจึงมีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการจัดการมูลฝอยในเขตท้องถิ่นตน โดยอาจดำเนินการได้ ดังนี้

๑. การดำเนินการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยด้วยตนเอง (มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง)
๒. ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นโดยดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้ (มาตรา ๑๘ วรรคสอง)
๓. การมอบให้ผู้อื่นดำเนินการแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น (มาตรา ๑๘ วรรคสาม)
๔. การอนุญาตให้เอกชนดำเนินการโดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ (มาตรา ๑๙^๒)

^๑ มาตรา ๑๘ การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยส่วนรวม รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงโดยคำแนะนำของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการร่วมกันได้

ในกรณีที่มิได้เหตุอันสมควรราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น หรืออาจอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการกิจการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามมาตรา ๑๙ ก็ได้

บทบัญญัติตามมาตรานี้ และมาตรา ๑๙ มิให้ใช้บังคับกับการจัดการของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน แต่ให้ผู้ดำเนินการกิจการโรงงานที่มีของเสียอันตราย และผู้ดำเนินการกิจการรับทำการเก็บ ขนหรือกำจัดของเสียอันตรายดังกล่าว แจ้งการดำเนินการเป็นหนังสือต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

^๒ มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการกิจการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

๕. ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น (มาตรา ๒๐) โดยกำหนดไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอย นอกจากในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้

(๒) กำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะและสถานที่เอกชน

(๓) กำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ สำหรับเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคาร หรือสถานที่นั้น ๆ

(๔) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลอื่น ที่ราชการส่วนท้องถิ่นมอบให้ดำเนินการแทน ในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ไม่เกินอัตรา ที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ การจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยราชการ ส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ ปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดอัตราค่าบริการขั้นสูงตามลักษณะการให้บริการ ที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ จะพึงเรียกเก็บได้

(๖) กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ

สำหรับกรณีท้องที่การบริหารส่วนตำบล ก. ได้หรือมานี้ หากราชการส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพ ในการดำเนินการจัดการมูลฝอยทั่วไปในพื้นที่ได้ด้วยตนเองจะพิจารณาไม่มอบให้บุคคลใดเข้ามาดำเนินการ เก็บ ขนหรือกำจัดมูลฝอยทั่วไปในพื้นที่ก็ได้ แต่หากราชการส่วนท้องถิ่นเห็นว่าไม่มีศักยภาพที่จะดำเนินการเอง ได้ ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจ ตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม มอบให้ผู้อื่นดำเนินการแทนภายใต้การ ควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นได้ โดยการมอบให้บริษัท ข. กำจัดมูลฝอยทั่วไปของตนด้วยการใช้วิธีการ ผังกลมูลฝอยทั่วไปภายในสถานประกอบการนั้น จะต้องดำเนินการให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามที่กำหนด ในกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๐ และปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายอื่นที่ เกี่ยวข้อง อาทิ กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง กฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของบ้านเมือง รวมถึงกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกฎ ระเบียบ ประกาศของ กระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องด้วย

กรมอนามัย

กองกฎหมาย

๙ มกราคม ๒๕๖๖

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหารือในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์กองกฎหมาย กรมอนามัย หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

